

# οπλισμένοι με τις αρχές της 3ης Σεπτεμβρη

Ανακοίνωση του Προέδρου και της Εκτελεστικής Γραμματείας

Προχωρούμε, ύστερα από δεκά-  
ξι μήνες ζωής στις διαδικασίες  
που με περιφερειακές διασκέψεις  
καί, τελικά, με την Πανελλαδική  
Συνδιάσκεψη θα αναδείξουν τα  
κεντρικά, νομαρχιακά και περιφε-  
ρειακά όργανα του Κινήματος, που  
θα λειτουργήσουν μέχρι τη σύγκλη-

ση του πρώτου Συνεδρίου. Έχουμε  
κάθε λόγο να μας περήφανοι για  
τα επιτεύγματά μας μέχρι τώρα.  
Αντιμετωπίσαμε, λίγο ύστερα απ'  
την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ, γενικές  
εκλογές. Συμμετέχαμε ξενεργά στο  
Δημοψήφισμα κι αργότερα, με ε-  
ξαίρετα αποτελέσματα, στις δημο-

τικές εκλογές. Η επιρροή του ΠΑ-  
ΣΟΚ στο χώρο της σπουδάζουσας  
νεολαίας δεν αμφισβητείται από κα-  
νένα —και υπάρχουν σαφείς και α-  
διάσειστες ενδείξεις πως η μάζα  
του εργαζόμενου ελληνικού λαού  
συσπειρώνεται όλο και πιο πολύ  
γύρω από το ΠΑΣΟΚ.

Η μεγάλη απήχηση του ΠΑΣΟΚ στη μάζα του έρ-  
γαζόμενου λαού οφείλεται τόσο στις κρυστάλλινες  
θέσεις της 3ης Σεπτέμβρη (Εθνική Άνεξαρτησία,  
Λαϊκή Κυριαρχία, Κοινωνική Άπελευθέρωση, Δη-  
μοκρατική Διαδικασία), όσο και στη σωστή ανάλυση  
της δομής και δυναμικής της πολιτικής εξουσίας στην  
Ελλάδα. Οφείλεται, τέλος, και στους σκληρούς και  
οστού μεθοδευμένους πολιτικούς αγώνες του ΠΑΣΟΚ  
μέσα και έξω απ' το Κοινοβούλιο.

Μα όλοι γνωρίζουμε πως, στη νεανική του ηλικία,  
το ΠΑΣΟΚ δεν κατόρθωσε να ξεπεράσει ακόμη μερι-  
κές έσωτερικές οργανωτικές του αδυναμίες. Κύρια  
χαρακτηριστικά των αδυναμιών του είναι:

1) Η έλλειψη καταστατικού που να καθιερώνει  
σαφείς κανόνες δομής και λειτουργίας.

2) Η απουσία οργάνων ένδιαμέσων —ανάμεσα  
στις Τ.Ο. και την Κεντρική Επιτροπή ή τις Επιτρο-  
πές Έργασίας στα κεντρικά μας γραφεία.

3) Η κακή λειτουργία του δικτύου πληροφοριών  
μέσα στην οργάνωση που ευνόησε τις τάσεις για ό-  
μαδοποίηση και σεχταρισμό.

4) Η έλλειψη ήμερήσιου έντυπου για την πληρο-  
φόρηση της μάζας που ακολουθεί το ΠΑΣΟΚ.

5) Η ιδεολογική σύγχυση που απορρέει απ' την  
έλλειψη στελεχών —στην απαραίτητη κλίμακα— για  
τη διαφώτιση των μελών του Κινήματος τόσο πάνω  
στα ιδεολογικοπολιτικά θέματα όσο και στις μορφές  
δράσης που πρέπει να αναλάβουν οι Τ.Ο. και οι Κ.Ο.

Έχουμε κάθε πρόθεση να ξεπεράσουμε τις βασι-  
κές αυτές αδυναμίες μας μέσα στο 1976. Θα χρεια-  
στούμε όμως την ενεργό συμπαράσταση του κάθε μέ-  
λους του Κινήματος. Μα για να δραστηριοποιηθούν  
τα μέλη του ΠΑΣΟΚ πρέπει κι αυτά να ξεπεράσουν  
μερικές παρεξηγήσεις σχετικά με το ρόλο των Τ.Ο.,

καθώς και με τη μορφή του Κινήματος που επιδιώκου-  
με να φτιάξουμε.

## Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Σχετικά με τις Τ.Ο. υπάρχουν δυο βασικές παρε-  
ξηγήσεις. Η μια είναι πως οι Τ.Ο. είναι εκλογικοί μη-  
χανισμοί —στα πλαίσια της «παλαιοκομματικής νοο-  
τροπίας». Η άλλη είναι πως οι Τ.Ο. είναι «πυρήνες»  
ιδεολογικά «ξεκαθαρισμένων αγωνιστών» με «όλο-  
κληρωμένη σοσιαλιστική συνείδηση» που, όντας οι  
ίδιοι «φωτισμένοι» θα «καθοδηγήσουν» τη μάζα στους  
αγώνες της. Στην πρώτη περίπτωση, η ιδεολογική το-  
ποθέτηση των μελών της Τ.Ο. είναι θέμα δεύτερης  
σημασίας. Εκείνο που προέχει είναι οι ψήφοι, τα  
«κουκιά». Η ιδεολογία προσαρμόζεται στην επιδίωξη  
εκλογικής επιτυχίας. Το κόμμα είναι ένας λίγο - πο-  
λύ εϋθραυστος συνασπισμός αυτοδύναμων «παραγόν-  
των» πολιτικής ζωής του τόπου με στόχο την κατάλη-  
ψη της κυβέρνησης, όχι της εξουσίας. Ένα τέτοιο  
κόμμα είναι καταδικασμένο, άσχετα απ' τις προγραμ-  
ματικές διακηρύξεις του, να λειτουργήσει μέσα στα  
πλαίσια του συστήματος, να μη θέσει με τρόπο απο-  
φασιστικό ή αποτελεσματικό σε αμφισβήτηση την ισχύ  
της άρχουσας τάξης ή του κατεστημένου. Και είναι  
σαφές γι' αυτούς τους λόγους πως ένα κόμμα δομη-  
μένο πάνω σε «παλαιοκομματικά» πλαίσια δεν μπορεί  
ποτέ να είναι φορέας της σοσιαλιστικής αλλαγής.

Στη δεύτερη περίπτωση αντιμετωπίζουμε επικίν-  
δυνο σεχταρισμό που οδηγεί στη μετατροπή των Τ.Ο.  
σε κλειστά σεμινάρια των «πιστών» της «μαρξιστικής  
κοσμοθεωρίας».

Η πρώτη βασική παρεξήγηση οδηγεί σε ταύτιση  
μελών με όπαδους. Η δεύτερη περιορίζει τα μέλη σ'

ἐκείνους πού θεωροῦνται «γνήσιοι καὶ συνεπεῖς ἀριστεροὶ» ἀπὸ τὰ «φωτισμένα» ἐκείνα στελέχη πού ἀνάλαβαν μόνοι τους τὸν ρόλο τῶν «ἐγγυητῶν» τοῦ Κινήματος. Ἔτσι καταλήγουμε σὲ κλειστὲς ὁργανώσεις πού ἀποτελοῦνται σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ ἀπὸ στελέχη καὶ πού ἀναπόφευκτα εἶναι ἀποκομμένες ἀπ' τὸν παλμὸ τοῦ λαϊκοῦ Κινήματος. Μὰ κάτι χειρότερο —καταλήγουμε σὲ ὁργανώσεις πού ἡ σύνδεσή τους δὲν ἀντικατοπτρίζει τὴν κοινωνικὴ σύνθεση τῶν στρωμάτων καὶ τάξεων πού ἐκπροσωπεῖ ἢ πού φιλοδοξεῖ νὰ ἐκπροσωπήσει τὸ ΠΑΣΟΚ. Γιατὶ ἂν ἡ ραχοκοκαλιά τοῦ Κινήματος δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐργαζόμενους, δηλαδὴ ἀπὸ ἐργάτες, ἀγρότες, μισθωτοὺς, βιοτέχνες καὶ μικροεπαγγελματίες, ἀλλὰ ἀπὸ μιὰ ὁποιαδήποτε αὐτοπρόβλητη «φωτισμένη πρωτοπορία», τὸ Κίνημα θὰ ξεφύγει ἀπ' τὴ σοσιαλιστικὴ του πορεία. Εἶναι λαθεμένη ἡ ἰδέα πὼς πρῶτα πρέπει νὰ φτιαχτοῦν τὰ συνειδητὰ στελέχη τοῦ Κινήματος —καὶ κατὰ συνέπεια πὼς οἱ Τ.Ο. στὴν πρώτη φάση πρέπει νὰ εἶναι λέσχες γιὰ τοὺς ἰδεολογικὰ ξεκαθαρισμένους — καὶ ὕστερα νάρθει ἡ μαζικοποίηση τοῦ Κινήματος. Κάτι τέτοιο ὁδηγεῖ ἀναπόφευκτα σὲ σεχταριστικὸ ἐκφυλισμὸ τοῦ Κινήματος. Δὲν θὰ πρέπει νὰ περιμένουμε πὼς θὰ βροῦμε ἔτοιμους συνειδητοὺς σοσιαλιστὲς γιὰ ἔνταξη στὸ Κίνημά μας, οὔτε πὼς θὰ διαμορφώσουμε τὴ σοσιαλιστικὴ συνείδηση τῶν στελεχῶν μας στὰ πλαίσια τῶν Τ.Ο. ἐξαντλῶντας τὴ δραστηριότητά τους σὲ ἰδεολογικοπολιτικὲς συζητήσεις. Οἱ σοσιαλιστὲς διαμορφώνονται μέσα στὴν καθημερινὴ πάλη τοῦ λαοῦ μας γιὰ τὰ ἀναφαίρετα δικαιώματά του.

Οἱ Τ.Ο. —πρέπει νὰ τὸ κατανοήσουμε μιὰ γιὰ πάντα— εἶναι τὰ βασικὰ κύτταρα πολιτικῆς δράσης τοῦ Κινήματος. Ἔργο τους —πέρα ἀπ' τὴν ἀπαραίτητὴ ἰδεολογικοπολιτικὴ ζύμωση— εἶναι νὰ παίρνουν καὶ νὰ κρατοῦν τὴν πρωτοπορίαν καὶ νὰ γίνονται καταλύτες σ' ὅλους τοὺς ἀγῶνες τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ τῆς περιφέρειάς τους— εἴτε αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες ἀφοροῦν τὰ προβλήματα τοῦ χωριοῦ, τῆς πόλης, τοῦ χωραφιοῦ ἢ τοῦ ἐργοστάσιου, εἴτε ἀφοροῦν τὴ διεκδίκηση τῶν συνδικαλιστικῶν αἰτημάτων τῶν ἐργαζόμενων. Ἡ σοσιαλιστικὴ συνείδηση θὰ ξεπηδήσει ἀπ' τὴ διαλεκτικὴ ἀνάμεσα στὴν ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ ζύμωση στὴν καθημερινὴ παρουσία καὶ δράση. Γι' αὐτὸ ὅσοι ἀποδέχονται τὶς ἀρχὲς τῆς 3ης Σεπτέμβρη, ὅσοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ δουλέψουν, ὅσοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ προωθήσουν τὴ διαδικασίαν τῆς δικίας τους πολιτικῆς συνειδητοποίησης, εἶναι εὐπρόσδεκτοι στὸ ΠΑΣΟΚ. Καὶ πρέπει νὰ φτιάξουμε κλίμα ὑποδοχῆς τέτοιο πού νὰ ἐπιτρέπει σ' αὐτοὺς πού θέλουν νὰ προσφέρουν στὸ σκληρὸ ἀγῶνα τοῦ ΠΑΣΟΚ νὰ πυκνώσουν τὶς τάξεις μας καὶ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου νὰ μεταβληθοῦν σὲ στελέχη τοῦ Κινήματος.

### ΟΙ «ΕΠΩΝΥΜΟΙ» ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΙ

Ἐπάρχει μιὰ τάση σὲ πολλὰ μέλη τοῦ Κινήματός μας —καὶ ἰδιαίτερα στοὺς νεοφώτιστους σοσιαλιστὲς— νὰ δυσπιστοῦν πρὸς τοὺς «ἐπώνυμους» τοῦ Κινήματός μας. Οἱ «ἐπώνυμοι» ἔχουν βέβαια ἱστορία κι εἶναι πιθανὸ αὐτὴ ἡ ἱστορία τους νὰ μὴ συνδέεται μὲ τὸ σοσιαλιστικὸ «πιστεῖω». Ὅσοι ὅμως γνωρίζουν τὸ περίγραμμα ἔστω τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου μας, γνωρίζουν ἐπίσης ὅτι ποτὲ δὲν θεμελιώθηκε στὴν πατρίδα μας κίνημα σοσιαλιστικόν. Ἡ πραγματικὴ ἐμπειρία τῶν προοδευτικῶν ἀνθρώπων τῆς χώρας στὸ παρελθόν πού στὴ μεγάλη τους πλειοψηφία ἐντάχθηκαν στὶς τάξεις τοῦ ΕΑΜ τοὺς ἀπότρεψε ἀπ' τὸ νὰ συνταχθοῦν

ἀργότερα μὲ τὸ ΚΚΕ. Γιατὶ ἡ τότε κομμουνιστικὴ ἡγεσία τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐπαναστατικοῦ Κινήματος ἔκανε τόσα λάθη στρατηγικῆς καὶ τακτικῆς, ὥστε νὰ συμβάλει στὴν ἥττα τοῦ ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς ξένης καὶ ντόπιας ἀντίδρασης καὶ στὴ θεμελίωση τοῦ κράτους τῆς Δεξιᾶς. Μιλᾶμε βέβαια γιὰ τὸ παρελθόν —ἀλλὰ οἱ «ἐπώνυμοι» ἔχουν παρελθόν. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ εὐνόητο πὼς οἱ προοδευτικὲς δυνάμεις τῆς χώρας, μετὰ τὸν ἐμφύλιο θὰ ἐντάσσονταν σὲ κάποιο, σχετικὰ μόνον βέβαια προοδευτικόν, ἀστικὸ κόμμα. Εἶναι μόνον καὶ μόνον γιατί δὲν ἔχουν συμβάλει στὸ παρελθόν στὴν ἀνάπτυξη ἐνὸς σοσιαλιστικοῦ Κινήματος; Ἀντίθετα, ἂν ἔχουν τὴν πρόθεση νὰ ἐνταχθοῦν σήμερα, νὰ δουλέψουν στὸ μεγάλο λαϊκὸ Κίνημα τοῦ ΠΑΣΟΚ καὶ νὰ ξεπεράσουν τὶς «παλαιοκομματικές» τους συνήθειες —κάτι ποῖ ὅποιε χρόνον— θὰ πρέπει νὰ τοὺς ὑποδεχτοῦμε μὲ καλὴ θέληση καὶ νὰ τοὺς φερθοῦμε μὲ τρόπο πού νὰ ἀνταποκρίνεται στὰ χρόνια τους καὶ τὶς ἐμπειρίες τους.

### ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟΣ

Ἐπάρχει ἐπίσης στὶς τάξεις τοῦ ΠΑΣΟΚ μιὰ ὁχλοκρατικὴ ἀδικαιολόγητη σύγχυση ἀνάμεσα στὸν «παλαιοκομματισμὸ» καὶ τὸν κοινοβουλευτισμὸ. Ἡ κοινοβουλευτικὴ ἔκφραση τοῦ κινήματός μας εἶναι κρίσιμη γιατί εἶναι πανελλήνια ὁρατὴ. Καὶ εἶναι ἀκόμη βαθιὰ ἐδραιωμένη ἡ πεποίθηση στὸ λαὸ μας πὼς τὸ Κοινοβούλιο εἶναι σὲ θέση νὰ δώσει λύση σ' ὅλα του τὰ προβλήματα. Βέβαια αὐτὴ ἡ πεποίθηση εἶναι λαθεμένη. Τὸ Κοινοβούλιο κατευθύνεται πάντα σχεδὸν ἀπὸ τὸ κόμμα πού κυβερνᾷ. Καὶ στὸν τόπο μας, γιὰ πολλὰς δεκαετίες τώρα, μὲ λίγα διαλείμματα —κυβέρνησε ἡ ἐλληνικὴ Δεξιὰ, ἐνῶ ἡ πραγματικὴ ἐξουσία ἦταν καὶ εἶναι στὰ χέρια τοῦ κράτους τῆς Δεξιᾶς, πού ἐλεγχότανε ὅπως ἐλέγχεται κατὰ κύριο λόγο ἀπὸ τὸν ξένο παράγοντα. Ὅμως τὸ Κοινοβούλιο δίνει τὴν εὐκαιρίαν σ' ὅλα τὰ κόμματα πού συμμετέχουν νὰ διατυπώσουν τὶς θέσεις τους, νὰ ἀσκήσουν κριτικὴ καὶ ἔλεγχο, ν' ἀκουστοῦν ἀπ' ἄκρον σ' ἄκρον τῆς χώρας. Κι ὅταν ἡ κοινοβουλευτικὴ δραστηριότητα συνδυάζεται διαλεκτικὰ μὲ τὴν ἐξωκοινοβουλευτικὴ δραστηριότητα, τότε εἶναι ἀκόμη καὶ δυνατό γιὰ τὴν προοδευτικὴ ἀντιπολίτευση νὰ ἐπιφέρει ὀριακὲς ἀλλαγὲς σὲ ὄφελος τῶν ἐργαζόμενων. Οἱ ὀριακὲς ἀλλαγὲς δὲν ἀλλάζουν τὴ δομὴ τοῦ συστήματος. Βελτιώνουν ὅμως τὴ θέση τοῦ ἐργαζόμενου, τὸν πείθουν πὼς ἡ συμμετοχὴ σὲ πολιτικοὺς ἀγῶνες καρποφορεῖ καὶ δίνουν τὴν εὐκαιρίαν γιὰ πολιτικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ζύμωση πού ὁδηγεῖ στὸ δυνάμωμα τοῦ λαϊκοῦ Κινήματος, πού ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ τὴ ριζικὴ σοσιαλιστικὴ ἀλλαγὴ τῆς κοινωνίας μας.

Τὸ ΠΑΣΟΚ πιστεύει στὴ διαλεκτικὴ ἀλληλεξάρτηση ἀνάμεσα στὴν κοινοβουλευτικὴ καὶ τὴν ἐξωκοινοβουλευτικὴ δραστηριότητα. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ ἀπαραίτητο νὰ ὑπάρχει σεβασμὸς ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Κινήματος γιὰ τὴν κοινοβουλευτικὴν μας παρουσία, ὅπως πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ σεβασμὸς ἀπ' τοὺς κοινοβουλευτικούς πρὸς τὰ ὄργανα τοῦ Κινήματος. Οἱ βουλευτές μας, ὅπως ὅλοι μας, πρέπει νὰ παίρνουν θέσεις σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς καὶ τὴ στρατηγικὴ τοῦ Κινήματος ὅπως αὐτὲς ἐκφράζονται ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ὄργανα. Κανείς μας —οὔτε οἱ βουλευτὲς— δὲν ἐκφράζει προσωπικὲς του γνώμες, ἀλλὰ τὶς ἀπόψεις καὶ θέσεις τοῦ Κινήματος, τὸ ξάπλωμα τοῦ ΠΑΣΟΚ συνδέεται, στὰ πλαίσια τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας, μὲ τὴν